

بررسی قاعده عدالت و انصاف در دعاوی مالکیت و ارتباط آن با نهاد سازش در آیین دادرسی مدنی

مریم قاسمی

دانشجوی کارشناسی ارشد فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه معارف قرآن و عترت علیهم السلام، اصفهان، ایران

چکیده

بحث برانگیزترین موضوع در محاکم و دعاوی، عدالت و اجرای آن است و در استنباط احکام شرعی قاعده فقهی عدالت و انصاف نقش مؤثری دارد. قرآن و سنت به امر سازش سفارش می‌کند و انسان‌های حکیم آن را اولین راه‌حل می‌دانند. از نکات قابل تأملی که از روایات برمی‌آید این است که در نبود دلیل بر مالکیت یکی از طرفین، حکم به تنصیف شود. مقاله حاضر ابتدا به مفهوم شناسی مالکیت می‌پردازد، سپس به جایگاه قاعده و امر سازش و همچنین تعارض و تفاوت‌های آن‌ها می‌پردازد. در این پژوهش تلاش شده است با تدبیر و تعمق در آیات قرآن و روایات اهل بیت (ع) و با تکیه بر روش کتابخانه‌ای و رویکردی توصیفی تحلیلی، ارتباط این دو مقوله بررسی گردد. لذا حکم بر اساس ادله و قراین، در بسیاری از موارد، عدالت حقیقی را محقق نمی‌سازد هرچند به دعوا خاتمه خواهد داد، اما در دنیایی که انسان‌ها محدودیت زمانی و مکانی دارند، چاره‌ای جز این نیست.

واژه‌های کلیدی: عدالت، انصاف، سازش، دعاوی مالکیت، آیین دادرسی مدنی

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۴، شماره ۴، زمستان ۱۳۹۷، صفحات ۱۴۵-۱۳۴